

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:2763

av **Kenneth G Forslund m.fl. (S)**

Näringspolitik för fler jobb i Västsverige

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om näringspolitik i Västsverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Västsverige (Hallands, Västra Götalands och Värmlands län) står inför avgörande utmaningar, med en ännu för hög arbetslöshet och för låga skolresultat. Med globaliseringen följer oändliga möjligheter, men för att hela Västsverige ska dra nytta av den krävs en effektiv näringspolitik som ständigt utvecklas i takt med omvärlden. Företagens villkor och innovationskraft är avgörande om vi ska kunna få ner arbetslösheten och ge fler människor möjlighet till arbete och nå målet om lägst arbetslöshet i EU år 2020. Det är en politisk inriktning som Västsverige behöver för att stå starkt även i framtiden.

Västsverige behöver en aktiv näringspolitik för att möta omvärldens förändringar. Det förutsätter ett bättre innovationsklimat, mer strategisk samverkan och aktiva insatser för att stimulera företagens växtkraft. För att produktionen av varor och tjänster ständigt ska utvecklas måste all kompetens tas tillvara och rekryteringsgapet slutas. Det kräver ett utbildningssystem som rustar människor med de kompetenser som efterfrågas. Parallellt är investeringar i infrastruktur och innovationssystem viktiga. Besöksnäringens betydelse som tjänsteexportindustri behöver fortsätta att uppmärksammas.

En aktiv näringspolitik är grunden för fler jobb

För att öka efterfrågan på arbetskraft krävs en aktiv näringspolitik och samverkan mellan politik, näringsliv, akademi och arbetsmarknadens parter. Därutöver behöver hela innovationskedjan stärkas så att fler företag, innovatörer och entreprenörer lyckas utveckla sina idéer till framgångsrika produkter och tjänster. Västsverige är med sitt

diversifierade och innovationsrika näringsliv en viktig motor för svensk ekonomi, men har fortfarande stor utvecklingspotential.

Att arbetslösheten i Västsverige minskar är positivt. Arbetslösheten minskade med över 1 procentenhet i samtliga västsvenska län 2014–2015, en utveckling som är starkare än i riket i stort, men för att nå regeringens mål om lägst arbetslöshet i EU 2020 behöver utvecklingen stärkas ytterligare. Det kräver en politik som gör det möjligt för näringslivet att fortsätta utvecklas för att kunna anställa fler.

Innovation och kapitalförsörjning

Först och främst kan det konstateras att politiken i sig inte kan fatta beslut om nya jobb i den privata sektorn, det kan bara framgångsrika företag göra. Men politiken kan bidra till att nya jobb skapas, genom att investera klokt, stötta och underlätta för företag att växa. Införandet av en tonnageskatt är ett exempel på hur tusentals arbetstillfällen kan skapas med en aktiv näringslivspolitik.

Det är viktigt att näringspolitiken ligger i linje med de utmaningar vi står inför. Klimatförändringarna hotar på alla plan, mot såväl arbetstillfällen och boendemiljö som naturliv. Sverige och Västsverige behöver en politik som tar miljöfrågan på allvar. Västsverige har länge legat i framkant inom detta område. Exempelvis går redan idag bussar i linjetrafik med enbart el som drivmedel. Men mer kan göras. Företag och industri måste ges långsiktiga spelregler för att delta i klimatarbetet. Arbetet att tillsammans med branscherna och industrin utveckla ett system för energieffektivisering, teknikutveckling och nya affärsmodeller bör intensifieras. Även vikten av stöd för att stimulera klimat- och energiinnovationer bör beaktas – exempelvis genom pilotprojekt, som ger svenska företag möjlighet att pröva ny teknik i full skala. Regeringens nationella upphandlingsstrategi, där både klimatsmart och innovationsfrämjande upphandling är viktiga prioriteringar, är ett viktigt steg mot detta.

För att klara framtiden och vända utvecklingen behöver Västsverige fler gemensamma arenor som tillvaratar utvecklingskraften inom företag, vilket i sin tur skulle kunna leda till företags- och produktutveckling. Produktion i Väst är ett exempel på en sådan plattform där flera lärosäten samverkar för forskning, utveckling och utbildning för industriell produktion. Startupscenen i Västsverige växer sig nu större genom medfinansiering från bland andra Chalmers och utvecklingen av västsvenska science parks. FFI – Fordonsstrategisk Forskning och Innovation – är ett viktigt medel för att svensk fordonsindustri ska vara världsledande på säkra och klimatsmarta lösningar. Den här typen av samverkansinitiativ har lett till fler arbetstillfällen och ökad konkurrenskraft, och det är av stor vikt för Sveriges konkurrenskraft i en globaliserad värld att de ständigt utvecklas.

I norra Dalsland, Värmland och Örebro län samarbetar företag inom det massa- och pappersteknologiska näringslivet i klusterbildningen The Paper Province. Det är ett exempel på hur klusterbildning ytterligare kan förstärka de förutsättningar som redan finns vad gäller råmaterial, modern infrastruktur och geografiskt läge. Närheten till Karlstads universitet ger ytterligare konkurrensfördelar med möjligheten till samverkan av forsknings- och utvecklingsprojekt. Det är positivt att regeringen har tillsatt ett forum för regional utveckling och attraktionskraft och arbetar med strategier för regional tillväxt, och vi är övertygade om att detta kommer att ha positiva effekter för Västsverige. Men det finns än mer kraftfulla verktyg att ta till. De kreativa näringarna är

ett annat växande kluster. På flera platser i Västsverige myllrar det av musikscener och filmklustret är starkt.

Det nationella innovationsrådet under ledning av statsministern kommer att spela en viktig roll. Innovationer och deras utveckling är så viktiga att den prioriteringen är nödvändig. Lika viktigt är att exportfrågorna fortsätter att prioriteras. Såväl regeringens nyligen beslutade exportstrategi som de strategiska samverkansprogrammen är därför välkomna satsningar ur ett västsvenskt perspektiv.

Västsverige är en exportberoende region och är därför i stor grad beroende av den globala marknaden. Det behövs en ökad riskminimering, där politik och näringsliv behöver ta fram resurser och kompetens som gör det möjligt för fler företag att få tillgång till kunskap och hjälp att hitta nya exportmarknader. Här är Storbritanniens stundande utträde ur EU mycket bekymrande. Konsekvenserna är svåra att förutse, men det kan konstateras att Storbritannien är ett av Sveriges främsta exportländer och stod 2015 för 7 procent av Sveriges totala varuexport. Det är därför viktigt att regeringen fortsätter att arbeta proaktivt.

Hela innovationskedjan behöver stärkas. Förutom ändrade villkor och tillgången på kompetent arbetskraft, behövs en översyn för riskkapitalförsörjning som gör det möjligt för företag att utvecklas. Idag har framför allt små och nystartade företag mer eller mindre svårt att hitta finansiering för nya idéer och innovationer. Bland annat finns svårigheter i ekonomiska säkerheter och överbrygga perioder med dålig likviditet. Detta utgör ett allvarligt hinder för företagets växtkraft. Här gör t ex Almi idag ett värdefullt arbete.

För att säkerställa att Västsverige ska förbli ett innovationsnav i en föränderlig tid behöver förutsättningarna för att producera nyskapande innovationer konstant utvecklas. Omstruktureringen av det statliga riskkapitalet genom Fondinvest är ett viktigt steg, men det finns potential för vidare utveckling på flera områden. Ett av dem är tillgången på inkubatorer där innovativa startups kan medverka i näringslivets utveckling. För att säkerställa kompetensförsörjningen till växande företag bör en tillräckligt stor andel av forskning och utveckling vara placerad i Västsverige. Följdeflekterna kan annars bli brist på spetskompetens, vilket kan leda till att företag väljer att placera sig utomlands. En viktig aktör här är Sveriges tekniska forskningsinstitut i Borås.

Att regeringen aktivt arbetar med att utlokalisera statliga myndigheter runtom i landet är mycket välkommet. Västsverige har en hög koncentration av kunskapsintensiva och regleringstunga industrier som hanterar kemikalier. En framtida utlokalisering av Kemikalieinspektionen skulle exempelvis markant förbättra utvecklingsmöjligheterna för västsvenskt näringsliv.

Utbildning – en förutsättning för ökat näringsliv

Förändringarna i ekonomin och arbetslivet medför behov av kontinuerlig kompetensutveckling. Att arbetsgivare inte hittar den kompetens de efterfrågar idag, trots att arbetslösheten är hög, visar på ett behov av bättre matchning.

Det behövs en utökad samverkan mellan utbildning och näringsliv. Regeringen bör överväga möjligheten att tillsätta regionala utvecklingsråd med en tydlig roll som kan vara ett viktigt led i detta. Kopplingen mellan utbildning och arbetsliv bör intensifieras, vilket kräver hög kvalitet och praktikmöjligheter, samt att arbetslivserfarenhet värdesätts inom utbildningen. Om näringslivet ska kunna utvecklas och om kunskap ska

kunna vara Sveriges främsta konkurrensfördel krävs en fungerande högre utbildning, men också att man prioriterar vuxenutbildning.

Statusen för yrkesförberedande gymnasieprogram behöver höjas, bland annat genom att alla gymnasieelever går ut med högskolebehörighet. Därför välkomnar vi regeringens aviserade satsningar inom dessa områden.

Västsverige inrymmer idag en rad universitet och högskolor. Under de senaste åtta åren har utbildningspolitiken centraliserats, vilket har inneburit att de mindre universiteten och högskolorna har missgynnats. För Västsveriges del är det oerhört viktigt att möjligheten till högre utbildning inte begränsas till storstäderna. Hela Sverige måste kunna leva, vilket kräver att företag även på landsbygden har tillgång till högutbildad arbetskraft och kompetensutveckling. De regionala universiteten och högskolorna fyller här en viktig funktion och måste också ges möjlighet att utvecklas både i kvalitet och tillgänglighet, i takt med arbetsmarknadens behov.

Infrastruktur som katalysator för fler jobb

Västsverige är en region där över 2 miljoner människor verkar och bor. Närheten till Norge och nodpunkten mellan Nordens huvudstäder gör att regionen har en stor utvecklingspotential. Men för att nyttja möjligheterna och närheten till Norge behövs en nystart och en ny viljeriktning.

Arbetspendlingen och handeln med Norge blir allt mer intensiv, och ytterligare sammanflätningar av svenska och norska storstadsregioner rymmer stora möjligheter i framtiden. Bara i Värmland innebär den ökande arbetspendlingen 2,2 miljarder kronor i utbetalda löner till personer som bor i Värmland men jobbar i Norge. Det motsvarar var tjugonde intjänad lönekrona i Värmland. Ur ett internationellt perspektiv är Västsverige en liten arbetsmarknadsregion. Steg mot att förverkliga visionen om 8-miljonersstaden, där södra Norge knyts samman med Västsverige, behöver tas för att stärka den regionala arbetsmarknaden. Framtida satsningar på snabbspår mellan den framtida regionens två största städer – Oslo och Göteborg – är nödvändiga och bör tas i beaktande.

Både en exportberoende industri och möjligheten för människor att utvecklas i arbetsmarknadsregionen är beroende av en väl fungerande infrastruktur. För att nå upp till lägst arbetslöshet 2020 måste människor kunna ta de jobb som finns, både på landsbygd och i andra städer. På längre sikt underlättar också investeringar i infrastruktur regionförstoring och skapar förutsättningar för ett mer varierat näringsliv.

Likaså behöver förutsättningarna för människor att bedriva företag i olika delar av Västsverige stärkas. Därför behöver satsningar på järnväg, vägar och sjöfart fortsätta, samt att Västsverige uppnår en heltäckande utbyggnad av bredband till alla delar av regionen. Göteborgs hamn är en mycket viktig tillgång för såväl Västsverige som hela Sveriges internationella handel och det är av stor vikt att staten tar ansvar för att den står väl rustad även i framtiden.

Besöksnäringen skapar jobb

Besöksnäringen är en viktig och växande bransch där många jobb skapas, inte minst åt unga. Sverige blir ett alltmer populärt besöksmål och den trenden måste tillvaratas. Många internationella tidningar och tidskrifter har uppmärksammat Västsverige som ett attraktivt besöksmål. Besöksnäringen från Norge är av synnerligen stor betydelse för Västsverige.

År 2014 besökte närmare 20 miljoner personer Sverige, varav 25 procent valde att besöka regionerna Västra Götaland och Halland. Landvetter flygplats hade 4,2 miljoner resenärer januari–augusti 2016, och frågan om fler direktlinjer är av stor betydelse, både för turism och näringsliv.

Det är positivt att regeringen slagit fast att Visit Sweden ska marknadsföra den så kallade ekoturismen på landsbygden. I Västsverige finns potential för såväl fler storstadssemestrar som hållbar turism på landet. Besöksnäringen genererar varje år stora inkomster och många arbetstillfällen men positionerar också Sverige internationellt. Återigen är infrastrukturen avgörande för framtida och växande näringar. Planeringen av kollektivtrafik behöver beakta turismen och besöksnäringens utvecklingspotential.

Den gångna sommaren har antalet hotellnätter ökat med mer än 50 procent i Karlstad och det är kulturutbudet i Värmland som lockar. Potentialen som finns inom kultur- och idrottssektorn skall inte underskattas som drivkraft för en växande besöksnäring. Turisterna själva anger ”tryggt och säkert” som ett argument att besöka Sverige. Ett argument som vi kan göra alltmer känt!

Kenneth G Forslund (S)

Adnan Dibrani (S)

Berit Högman (S)

Patrik Björck (S)

Ann-Christin Ahlberg (S)

Gunilla Carlsson (S)

Peter Johnsson (S)